

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна)

БІОРІЗНОМАНІТТЯ ПАРАЗИТІВ

Розробники:

Мельничук Віталій, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи

Євстаф'єва Валентина, докторка ветеринарних наук, професорка, завідувачка кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи

Полтава
2023 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Біорізноманіття паразитів
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Вибіркова міжфакультетська навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Мельничук Віталій, кандидат ветеринарних наук, доцент Контакти: ауд. 70 (навчальний корпус № 1) e-mail: melnychuk86@ukr.net , тел.: 066 674 7809, сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/melnychuk-vitaliy-vasylovych
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень Другий (магістерський) рівень для галузі знань 21 Ветеринарна медицина
Спеціальність	Всі спеціальності
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з біології

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних знань щодо різноманіття паразитичних організмів та їх адаптацій до паразитичного способу життя, особливостей взаємодії паразитів з іншими живими організмами, ролі паразитів в регуляції чисельності живих істот в природі, а також знань щодо найпоширеніших паразитозів людини і тварин в Україні і в світі.

Основні завданням навчальної дисципліни: оволодіти базовими знаннями щодо видів паразитів у світі; оволодіти умінням передбачення (прогнозування) можливих наслідків знаходження паразитичних організмів в певній екосистемі та оцінка ризику виникнення паразитарних захворювань; засвоїти теоретичні основи щодо особливостей пристосувальних адаптацій різних живих організмів до паразитичного способу життя, а також впливу на популяцію паразитів техногенних процесів.

Компетентності:

Загальні:

ЗК. 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, вміння виявляти, формулювати та вирішувати проблеми.

ЗК 2. Уміння розв'язувати поставлені задачі та приймати відповідні обґрунтовані рішення.

Результати навчання:

РН 1. Демонструвати здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях.

РН 2. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формувати рекомендації в межах своєї компетенції.

Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Тема 1. Види паразитів. Аксиоми паразитизму	18	4	4	15
Тема 2. Вплив факторів зовнішнього середовища на біорізноманіття паразитів	16	4	4	15
Тема 3. Біологічні властивості взаємодії паразитів з іншими живими організмами	18	4	2	15
Тема 4. Паразитизм і людство	18	4	4	15
Усього годин	90	16	14	60

Форми контролю результатів навчання

Результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти залік 4 семестр			Разом
	Ведення конспекту лекцій	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань по самостійній роботі	
РН 1	16	14	20	50
РН 2	16	14	20	50
Разом	32	28	40	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Ведення конспекту лекцій	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань по самостійній роботі	
Тема 1. Види паразитів. Аксиоми паразитизму	8	8	10	26
Тема 2. Вплив факторів зовнішнього середовища на біорізноманіття паразитів	8	8	10	26
Тема 3. Біологічні властивості взаємодії паразитів з іншими живими організмами	8	4	10	22

Тема 4. Паразитизм і людство	8	8	10	26
Разом	32	28	40	100

Формами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

1. Ведення конспекту лекцій (0–8 бали):

0 балів – відсутній конспект теоретичного матеріалу з теми лекції.

1–2 бали – є конспект теоретичного матеріалу, однак в ньому відсутні 75 % розглянутих питань.

3–4 бали – є конспект теоретичного матеріалу, однак в ньому відсутні 50 % розглянутих питань.

5–6 балів – є конспект теоретичного матеріалу, однак в ньому відсутні 25 % розглянутих питань.

7–8 балів – є конспект теоретичного матеріалу, в якому викладено стислий зміст лекції у повному обсязі.

2. Виконання завдань на практичних заняттях для теми 3 (0–4 бали):

0 балів – практичну роботу здобувач вищої освіти не виконав та не представив її у письмовому вигляді.

1 бал – практична робота, в якій здобувач вищої освіти надав її у письмовому вигляді, але не розкрито тему, є значна кількість помилок у виконанні завдань та відсутні висновки.

2 бали – практична робота, в якій здобувач вищої освіти надав її у письмовому вигляді, але тему розкрито лише частково, є незначна кількість помилок у виконанні завдань та відсутні висновки.

3 бали – практична робота, в якій здобувач вищої освіти надав її у письмовому вигляді, повністю розкрив тему та вирішив завдання, але відсутні висновки.

4 бали – практична робота, в якій здобувач вищої освіти проявив творчий підхід до вирішення завдання, надав її у письмовому вигляді, де аргументовано надано висновки щодо поставленого завдання.

Виконання завдань на практичних заняттях для тем 1, 2, 4 (0–8 балів):

0 балів – практичну роботу здобувач вищої освіти не виконав та не представив її у письмовому вигляді.

1–2 балів – практична робота, в якій здобувач вищої освіти надав її у письмовому вигляді, але не розкрито тему, є значна кількість помилок у виконанні завдань та відсутні висновки.

3–4 балів – практична робота, в якій здобувач вищої освіти надав її у письмовому вигляді, але тему розкрито лише частково, є незначна кількість помилок у виконанні завдань та відсутні висновки.

5–6 балів – практична робота, в якій здобувач вищої освіти надав її у письмовому вигляді, повністю розкрив тему та вирішив завдання, але відсутні висновки.

7–8 балів – практична робота, в якій здобувач вищої освіти проявив творчий підхід до вирішення завдання, надав її у письмовому вигляді, де аргументовано надано висновки щодо поставленого завдання.

Виконання завдань по самостійній роботі (0–10 балів):

Кількість балів	Критерії оцінювання
0	Відсутність виконання завдання
1–2	Нараховується здобувачу вищої освіти коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій він не в повному обсязі (10-30 %) відповів на поставлені питання, інформація застаріла. Показано досить низький рівень вмінь щодо розуміння та аналізу матеріалу, відсутні висновки.

Кількість балів	Критерії оцінювання
3–4	Нараховується здобувачу вищої освіти коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій він не в повному обсязі (40-60 %) відповів на поставлені питання, інформація частково (більше 50 %) застаріла. Показано задовільний рівень вмінь щодо розуміння та аналізу матеріалу, відсутні висновки.
5–6	Нараховується здобувачу вищої освіти коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій він не в повному обсязі (70-90 %) відповів на поставлені питання, інформація частково (менше 50 %) застаріла. Показано достатній рівень вмінь щодо розуміння та аналізу матеріалу, відсутні висновки.
7	Нараховується здобувачу вищої освіти коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій він у повному обсязі відповів на поставлені питання, але інформація частково (менше 50 %) застаріла. Показано достатній рівень щодо розуміння та аналізу матеріалу, відсутні висновки або вони лише частково висвітлені. Здобувач вищої освіти демонструє на достатньому рівні (60 %) здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях, а також уміння здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції
8	Нараховується здобувачу вищої освіти коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій він у повному обсязі відповів на поставлені питання, зміст презентації містить новітню інформацію. Показано достатній рівень щодо розуміння та аналізу матеріалу, є висновки без обґрунтування Здобувач вищої освіти демонструє на достатньому рівні (70 %) здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях, а також уміння здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції
9	Нараховується здобувачу вищої освіти коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій він у повному обсязі відповів на поставлені питання, зміст презентації містить новітню інформацію. Показано достатній рівень щодо розуміння та аналізу матеріалу, є висновки, є обґрунтування, але воно невірне. Здобувач вищої освіти демонструє на достатньому рівні (80-90 %) здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях, а також уміння здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції
10	Нараховується здобувачу вищої освіти коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій він у повному обсязі відповів на поставлені питання, зміст презентації містить новітню інформацію. Показано високий рівень вмінь щодо розуміння та аналізу матеріалу. У висновках проявлено здібності в розумінні та використанні теоретичного та практичного матеріалу, проявлений творчий підхід. Здобувач вищої освіти на високому рівні демонструє здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях, а також уміння здійснювати пошук та уміння узагальнювати інформацію, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції

Формами семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є **залік**, який виставляється за поточним оцінюванням впродовж семестру.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 90

Кількість кредитів – 3

Форма семестрового контролю – залік

Політика навчальної дисципліни:

Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. При отриманні на занятті 0 балів та пропущені заняття здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати.

Академічна доброчесність. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись вимог чинних нормативних документів стосовно академічної доброчесності, дотримуватись академічної чесності і етичної поведінки в освітньому середовищі. Вона передбачає: впровадження принципів чесності, прозорості і незалежності; діяти у навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики; вміти давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами.

Академічна мобільність. Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Неформальна / інформальна освіта. На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, конференціях, семінарах, круглих столах. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Робоча навчальна програма, презентації

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Корж О. П. Основи еволюції : навчальний посібник. Суми : Унів. кн., 2006. 381 с.
2. Бровдій В.М. Еволюційне вчення : підручник. К. : ВЦ „Академія”, 2013. 336 с.
3. Глобальна паразитологія / Галат В. Ф. та ін. Київ : ДІА, 2014. 568 с. + 24 с. іл.
4. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин / В.Ф. Галат та ін.; за ред. В.Ф. Галата. К. : Вища освіта, 2003. 464 с.
5. Мухіна О. Ю., Антоненко О. В. Теоретичні основи паразитології : навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2019. 136 с.
6. Goater T. M., Goater C. P., Esch G. W. Parasitism: The Diversity and Ecology of Animal Parasites, 2nd edn. Cambridge : Cambridge University Press, 2014. 510 p.

Допоміжні

7. Воробець З. Д., Філяк Є. З., Радченко В. Г. Протиімунні пристосування паразитів / // *Український медичний часопис*. 2010. № 1. С.102–107.
8. Шевчук Т. І. Принципи взаємовідносин в системі паразит – хазяїн. *Вісник проблем біології і медицини*. 2013. Вип. 2 (100). С.39–43.
9. Віндзор Д. А. Більшість видів на Землі є паразитами. *Міжнародний журнал з паразитології*. 1998. № 28 (12). С. 1939–1941.
10. Koh L. P., Dunn R. R., Sodhi N. S., Colwell R. K., Proctor H. C., Smith V. S. Вимирання видів та криза біорізноманіття. *Наука*. 2004. № 305 (5690). С. 1632–1634.

11. Yevstafieva V. A., Kravchenko S. O., Gutyj B. V., Melnychuk V. V., Kovalenko P. N., Volovyk L. B. Morphobiological analysis of *Trichuris vulpis* (Nematoda, Trichuridae), obtained from domestic dogs. *Regulatory Mechanisms in Biosystems*. 2019. № 10 (2). P. 165–171. doi: 10.15421/021924.

12. Yevstafieva V. O., Zaloznaya L. M., Nazarenko O. S., Melnychuk V. V., Sobolta A. G. Morphological variation of *Varroa destructor* (Parasitiformes, Varroidae) in different seasons. *Biosystems Diversity*. 2020. № 28 (1). P. 18–23. doi:10.15421/012003.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Основи медичної паразитології. Еволюція. Біосфера : навчально-методичний посібник / О.Б. Приходько та ін. Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. 159 с.

URL:

http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/7351/1/04%20Lik_ukr_%20in%20%20roz%2017-18.pdf

2. Біоекологія : навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Друк», 2021. 472 с.

URL: <http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/29094.pdf>

3. Презентація «Невловимий месник».

URL: <https://naurok.com.ua/naykraschiy-parazit-tvarin-toy-hto-naydovshe-zmozhe-ekspluatuvati-hazyu-na-vpravno-maskuyuchis-vid-yogo-imunno-sistemi-149611.html>